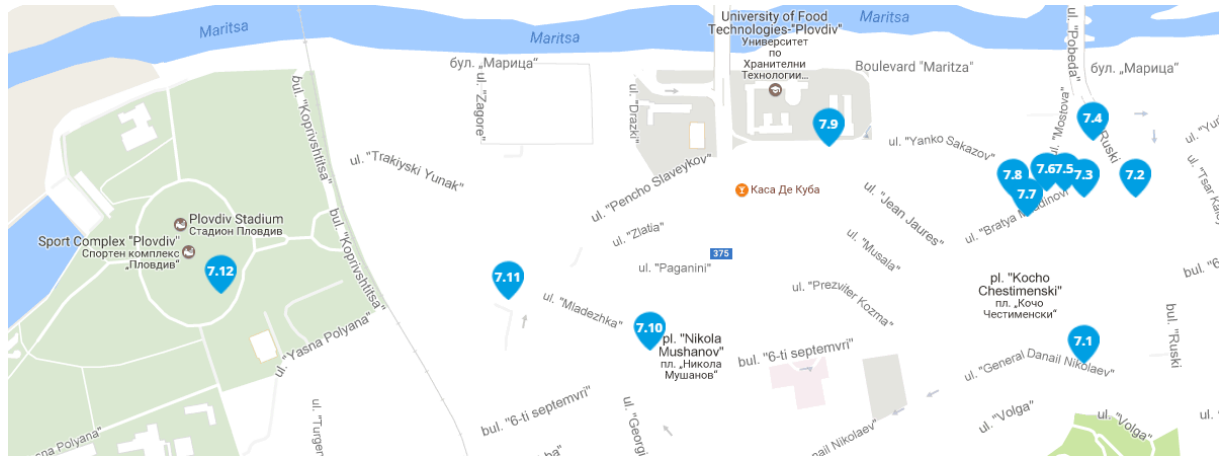

АЛТЕРНАТИВНА КАРТА НА ПЛОВДИВ

Маршрут РЕКАТА – НАЧИНИ НА ОБИТАВАНЕ - МАРАША

ОБЕКТИ

7.1 ЧИТАЛИЩЕ „ХРИСТО Г. ДАНОВ“

бул. „6-ти септември“, 128

7.2 ЖЪЛТА ЕВРЕЙСКА КЪЩА

бул. „Руски“, 8

7.3 СИНЯ ЕДНОЕТАЖНА КЪЩА

ул. „Янко Сакъзов“, 16

7.4 МАГАЗИН ВИКИВАТ

ул. „Мостова“, 3

7.5 КЪЩА С ДВОР

ул. „Янко Сакъзов“, 20

**7.6 БИВШ МЛАДЕЖКИ ДОМ
„ЙОРДАНКА НИКОЛОВА“**

ул. „Васил Соколов“, 2

7.7 ЦЪРКВА „СВ. ГЕОРГИ“

ул. „Янко Сакъзов“, 15

7.8 БЕНЗИНОСТАНЦИЯ

ул. „Янко Сакъзов“, 15

**7.9 УНИВЕРСИТЕТ ПО ХРАНИТЕЛНИ
ТЕХНОЛОГИИ (ВИХВП)**

бул. „Марица“, 26

7.10 ПАЗАРЪТ НА УЛ. „МЛАДЕЖКА“

ул. „Младешка“

7.11 ЗАВЕДЕНИЕ ВОДОЛАЗА

пазар на ул. „Младешка“

7.12 СТАДИОН „ПЛОВДИВ“

Пловдив, Стадион „Пловдив“

7.13 ГРЕБЕН КАНАЛ

Пловдив, Гребна база

АЛТЕРНАТИВНА КАРТА НА ПЛОВДИВ

Маршрут

РЕКАТА – НАЧИНИ НА ОБИТАВАНЕ - МАРАША

Маршрутът Реката – начини на обитаване /Кършияка, Мараша, Столипиново/ запознава с три стари пловдивски квартала от северния и южния бряг на р. Марица, свързани чрез Моста на Панаира, Пешеходния мост, моста „Герджика“, моста на бул. „Васил Априлов“. Каква е спецификата на всеки квартал в зависимост от манталитета, социалната и етническата принадлежност на обитателите му показват съставителите на Алтернативна карта на Пловдив, 2017.

В периода на Османската империя (от края на 14. в. до 1878 г.) река Марица е важен търговски път за пренос предимно на ориз от оризищата около Пазарджик. Салове и гемии са прекосявали реката и са осигурявали поминък на обитателите на бреговете като известните в Кършияка гемиджии. След откриването на железопътната гара в Пловдив през 1870 г. по линията Любимец - Белово значението на речния транспорт намалява като икономически по-неизгоден и Марица е изоставена. Въпреки опитите през 80-те години на 20. в. да се направи плавателна зона с по-голяма атрактивност в използването ѝ, те остават спорадични. Добър пример от 2015 и 2016 г. е създаването на велоалеи по поречието на реката, които отново да я превърнат в част от градския живот.

Мараша е квартал на южния бряг на Марица, свързан с пловдивския начин на живот близо два века и въпреки новото си строителство запазва интимитета и уюта на споделеното живеене. Границите му условно биха могли да се очертаят: на север - Гребната база, на запад - пазарът на ул. „Младежка“, на юг - кино „Фламинго“ на изток - мостът „Герджика“. Река Марица служи като маркер за неговото разположение, като традиционно в миналото е използвана преди всичко като напоителна система за зеленчуковите градини.

През Възраждането Мараша около църквата „Св. Георги“ (виж маршрут Религии) и принадлежащото му училище става важна част от борбите за църковно-национална независимост и българска просвета. Квартал Мараша осъществява връзката между няколко градски модела и начина на живот: на изток – еврейската махала (Ортамизар) и Четвъртък пазарът (традиция); на запад – пазарът на ул. „Младежка“ и Гребната база (нови пространства) от 60-те, 70-те години на 20. в. Квартал Мараша, както и близката до него Русин махала са известни в миналото със зеленчуковите си градини и чифлици. Река Марица е част от бита, необходимост за живеене, незабелязана като атракция и удоволствие, освен със скромни плажове, появяващи се през 50-те и 60-те години на 20. В.

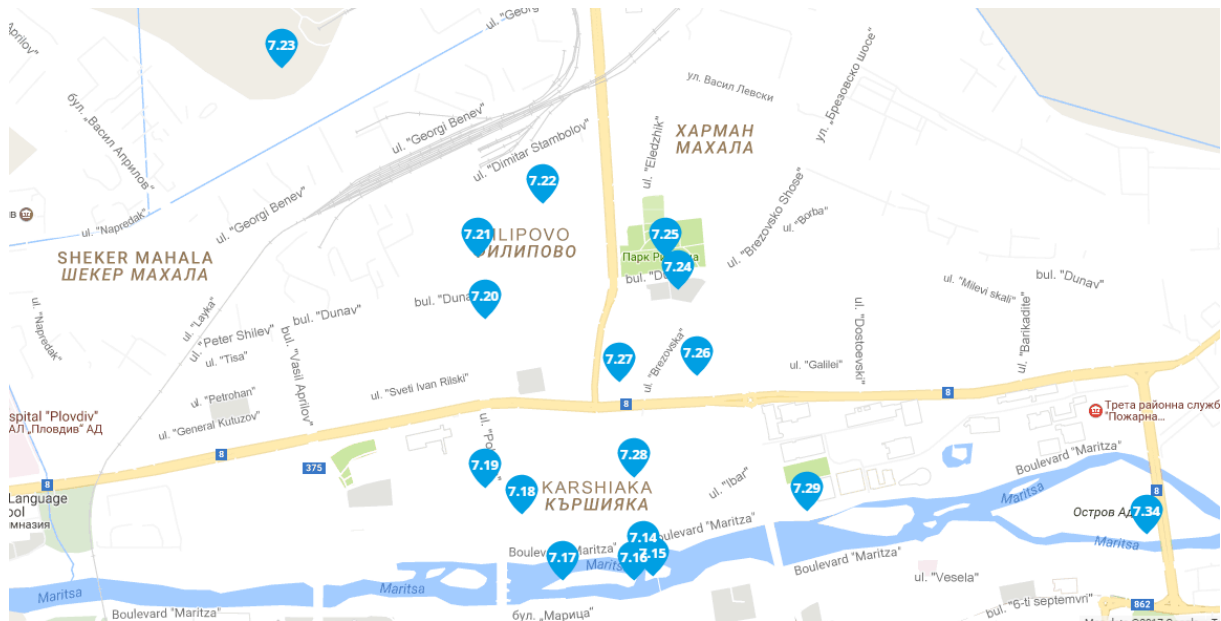
В Мараша все още могат да се видят малките къщи от началото на 20. в. по улица „Янко Сакъзов“ на средно заможни българи и да се усети атмосферата на живеене, която въпреки новите кооперации запазва уюта си; да се отиде до пазара на улица „Младежка“ и колоритното заведение „Водолаза“. Като част от съвременността и пример за добра социална архитектура е сградата на ВИХВП, особено Ректоратът. Важна за пловдивския начин на живот и спорт е Гребната база в северозападната част - най-голямото съоръжение за гребен спорт на Балканите.

АЛТЕРНАТИВНА КАРТА НА ПЛОВДИВ

Маршрут

РЕКАТА – НАЧИНИ НА ОБИТАВАНЕ - КЪРШИЯКА

ОБЕКТИ

7.14 ПЛОЩАД „НЕОФИТ РИЛСКИ“

Пл. „Неофит Рилски“, ул. „Карловска“

7.15 ЕРКЕРНА КЪЩА

бул. „Марица“, 63

7.16 ОБЩИНА „МАРИЦА“

бул. „Марица“, 57 А

7.17 СТАЛИНИСТКИ ЖИЛИЩНИ БЛОКОВЕ

бул. „Марица“, 51-57

7.18 ТИПИЧНА ГЛЕДКА - НОВИ КООПЕРЦИИ

ул. „Добротич“

7.19 ХОТЕЛ „САНКТ ПЕТЕРБУРГ“

ул. „Стефан Ботев“, 25

7.20 ОФИС СГРАДА

бул. „Дунав“, 5

7.21 ЖП ГАРА „ФИЛИПОВО“

ул. „Димитър Стамболов“, 2

7.22 КРЪЧМА „ПОСЛЕДЕН РУНД“

ул. „Стоян Заимов“, 26

7.23 ГОЛЯМА ФИЛИПОВСКА МОГИЛА

зад „ПГ по хранителни технологии и техника“

7.24 ПАРК „РИБНИЦА“

бул. „Дунав“ и ул. „Васил Левски“

7.25 СПОРТНА ЗАЛА „СТРОИТЕЛ“

ул. „Васил Левски“ 100

7.26 КЪЩА - АРХ. КАМЕН ПЕТКОВ

ул. „Поп Манол“, 25

7.27 ЦЪРКВА „СВ. ИВАН РИЛСКИ“

ул. „Васил Левски“, 85

7.28 КАЗИНА

ул. „Васил Левски“, 11

7.29 МЕЖДУНАРОДЕН ПАНАИР ПЛОВДИВ

бул. „Цар Борис III Обединител“, 37

АЛТЕРНАТИВНА КАРТА НА ПЛОВДИВ

Маршрут

РЕКАТА – НАЧИНИ НА ОБИТАВАНЕ - КЪРШИЯКА

Кършияка е квартал на северния бряг на Марица. Условните му граници са на север към гара Филипово, на запад - Захарната фабрика, на изток - Пловдивският международен панаир и на юг - Марица.

Предполага се, че е създаден през 16. в., когато султанският велможа Ибрахим паша построява голяма конюшня за 800 коня и камили в северната страна на сегашния Пешеходен мост (Шахабединовия мост), който свързва северния и южния бряг на реката. Неслучайно населението на Кършияка се е занимавало със занаяти, свързани с поддръжката на конете и камилите, с ханджийство, с гемиджийство, но основно с бахчийство (отглеждане на зеленчуци). Според историческите източници през 16. в. има преселени евреи, а през 17. в. - арменци, както и католици от Дубровник. Големият приток на българско население е през 18. и 19. в., когато се оформя българският характер на квартала. Кършияка е един от важните центрове в борбата за самостоятелна българска църква и новобългарска просвета през Възраждането. Църквата „Св. Иван Рилски“ (вж. маршрут Религии) и училището към нея стават центрове за формиране на интелигентната и предприемчива част от населението на Кършияка. Бил е квартал на средно заможни зеленчукопроизводители (основната връзка с реката като средство за напояване), изчезващи превозвачи по реката, дребни търговци и занаятчии - това е социалният облик на квартала докато средата на 20. в. Малкото запазени днес къщи от този период, предимно чиновнически, свидетелстват за скромен, но достоен и изискан стил. Фактът, че са поверени на едни от най-добрите пловдивски архитекти като Стефан Джаков, Тома Търпов, Камен Петков, е свидетелство за това. Днес могат да се видят на малкото площадче „Неофит Рилски“, западно от Новотела и на улица „Карловска“.

В годините на социализма квартал Кършияка преживява истинска джентрификация като от дребнособственически квартал се превръща в зона на просперитета. Демонстрацията на мощта на социалистическата икономика започва в Пловдивския панаир, който от зона на търговия става място за показване на достиженията на социалистическите страни и най-вече на Съветския съюз. Построените хотели „Марица“, „Ленинград“ (днес „Санкт Петербург“) и най-добрият в архитектурно отношение Новотел Пловдив са синоним на лукса и са труднодостъпни за обикновените българи.

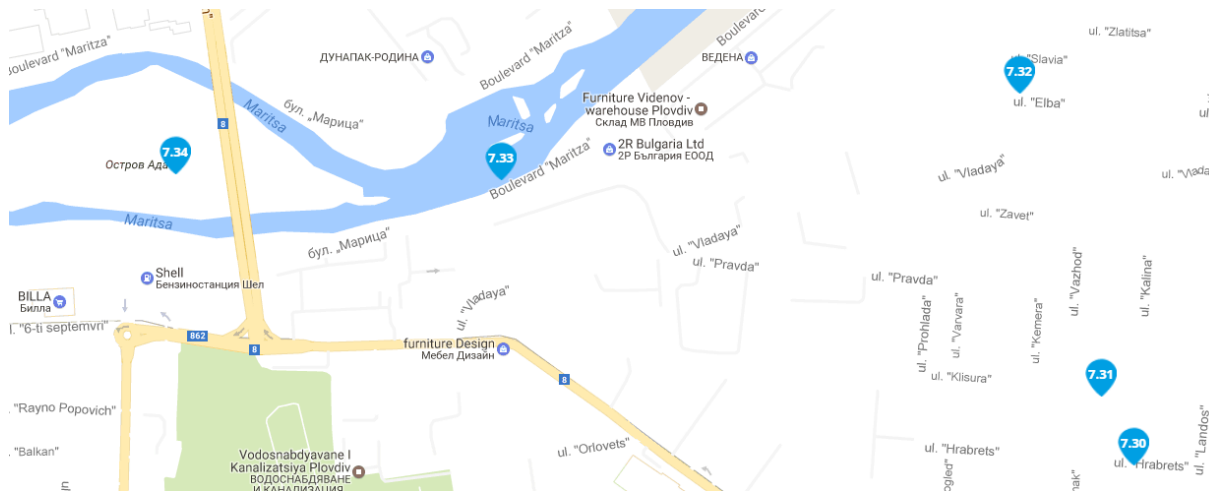
Преходът от 1989 г. до днес изкарва нови богати играчи с типичния им кичозен показан живот. Многобройните казина до Новотела на улица „Васил Левски“, чалга барове и лишени от естетически вкус заведения са характерните любими зони на кършияшкия „елит“. Нови бизнес сгради на бул. „Дунав“, принадлежащите им барове от веригата „Планет клуб“ оформят лукса. Срещу тях са храмовете на любителите на огромни свински шишове и поп-фолк „Джоана“ и „Ефир“. На мястото на малките фамилни къщички изникват огромни кооперации с парадоксална в повечето случаи архитектура. Най-човешките и симпатични зони остават около така наречените сталинистки блокове, непосредствено до реката и моста „Герджика“ и намиращият се в северната част към гара Филипово зелен парк „Рибница“ със скулптури на пловдивски творци. Гара Фипипово и старата индустриална зона с полусрутени постройки са любопитни за тези, които се интересуват от индустриалния пейзаж отпреди век. Сградите носят архитектурните белези на времето и въвеждат в епохата на пловдивския стопански бит от началото на 20. в. А за любителите на археологията между Филипово и Гаганица се намира единствената тракийска могила в града, датирана III в. пр. Хр., в момента обаче тънеща в забрава и немара.

Кършияка е любопитен от психологическа гледна точка като парвенюшко показване на лукс и рязка граница между минало и настояще.

АЛТЕРНАТИВНА КАРТА НА ПЛОВДИВ

Маршрут РЕКАТА – НАЧИНИ НА ОБИТАВАНЕ - СТОЛИПИНОВО

ОБЕКТИ

- 7.30 ЦЪРКВА „СВ. ИЛИЯ“
ул. Храбрец, 17А
- 7.31 ПАЗАРНА УЛИЦА
ул. Възход
- 7.32 БАЗАР „СТОЛИПИНОВО“
ул. Батак, 42
- 7.33 ШЛЮЗОВЕТЕ НА Р. МАРИЦА
между Адата и бул. Марица, 156
- 7.34 ОСТРОВ АДАТА
о-в Адата

Столипиново е най-голямото циганско гето в България. Възниква през 1889 г., когато Общинският съвет на Пловдив по повод епидемията от шарка решава да изсели пръснатите по това време в града около 350 цигани в новосъздаденото циганско село на 2 километра източно от Пловдив. Първоначално е наречено Ново село, по-късно е преименувано Столипиново на името на ген. Столипин. Понастоящем е населено с около 40 000 жители сред които освен роми има българи (предимно в панелните блокове, които обграждат гетото). Намира се на южния бряг на Марица и е лесно достъпно от центъра на града, но с него не е свързан пряко нито един мост. Срещу Столипиново е зеленият, с интересни растителни видове остров Адата. Достъпът до него е труден и се използва предимно за незаконна сеч. В миналото е бил любимо място за развлечения на пловдивчани, стигало се е с лодки. И до днес Адата е частна собственост на наследниците на първите му собственици от повече от век. За любопитните изследователи на градското живеене Столипиново е предизвикателство за влизане в друг свят, в пространство със собствени закони и йерархия, строителни парадокси и колоритен бит. Блокове с накацали сателитни антени, колиби и малки къщички, павирани улици и кални сокаци, пазарът на улица „Възход“ и битакът със заслепяващо кичозна и съмнителна като произход стока. Пейзажът се допълва от ретро автомобили и каруци. Реката служи за ритуали, добив на пясък, понякога риба. По обясними причини Столипиново не е предпочитано място за разходки, въпреки амбициозните интеграционни програми, но за изследователите на Алтернативна карта на Пловдив е начин за приключенско опознаване на неофициалния, непознат живот на ромското население в неговото гето.